

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárról

Eredete

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárat 1895-ben alapították. Ebben az időben a könyvtár a városháza épületében kapott helyet. Szabó Ervin kezdeményezésére a városi tanács elhatározta a könyvtár nyilvánossá tételét, majd közművelődési fiókhálózáttal való kibővítését. Szabó Ervin vetette meg a modern, korszerű könyvtár alapjait. A könyvtár jelenlegi helyén 1931 óta működik. A Horthy-időszak alatt számszerűleg gyarapodott ugyan, azonban elvesztette azt az éles profilt, amelyet Szabó Ervin adott neki és megtelt kétesértékű, vegyes, áltudományos művekkel.

Gyűjtési köre, könyvvállománya

A felszabadulás a könyvtár központjában döntő változást idézett elő. A könyvtár fokozatosan visszatért az alapító által kezdeményezett társadalomtudománygyűjtési köréhez és így rohamosan marxista-leninista társadalomtudományi könyvtárrá fejlődik. Az első lépés e cél érdekében a könyvvállomány megtisztítása az értéktelen anyagtól, továbbá a marxista-leninista szellemű tudományos munkák beszerzésével egyidőben az új anyagnak megfelelő olvasóközönség megszervezése volt. Az Olvasóterem a marxista-leninista klasszikusok, valamint az azokat népszerűsítő brosrák révén nyújt segítséget a tanulmányozó olvasóközönség részére. A kézikönyvtárból azonnal, sajátkezűleg emelhetik le az olvasók a keresett könyvet. Politikai és kultúrpolitikai fejlődésünk szükségessé tette egy külön szovjet osztály megszervezését. Ennek alapjait már 1946-ban megvetettük és most kibővítve, új, önálló helyiségben, 1950 decemberében, Sztálin elvtárs születésnapján megnyitottuk. Ez az osztály régi szükségletet elégít ki. Ma már túl vagyunk azon, hogy a szovjet kultúrát, irodalmat és tudományt propagáljuk, ma már azon kell igyekeznünk, hogy megfeleljünk annak a folyton növekvő érdeklődésnek, amely a szovjet könyvek iránt minden vonalon megmutatkozik. A Puskin utcában megnyílt szovjet osztály már magasabb célt tűzött maga elé. Elsősorban a Szovjetunió és a szovjet tudomány iránt érdeklődőknek akar segítségére lenni. Ezért ide gyűjtöttünk össze minden Budapesten megszerezhető, elsősorban orosz nyelvű könyvet, amely a Szovjetuniót, a szovjet tudományt, irodalmat és művészetet ismerteti. A jelenlegi könyvvállomány 8—9000 kötet, ez önmagában nem sok, de budapesti viszonylatban jelentős gyűjtemény. Ezt minden rendelkezésre álló eszközzel továbbfejlesztjük.

Működése

Régi kérése volt az olvasóközönségnek, hogy a Szovjetunió könyvtárainak példájára nálunk is vezessék be a könyvtárak éjszakai szolgálatát. Ezt a példát követte a Szabó Ervin Könyvtár, amikor több mint egy éve, minden este 10 órakor zárja a központi könyvtár olvasótermét és ezzel jelentős szolgálatot tesz nemcsak a könyvtár olvasóinak, de a szocialista kultúra fejlesztésének is. Így azok is igénybe vehetik a könyvtárat, akik a késő esti órákig való elfoglaltságuk miatt délutánonként nem jutnak könyveinkhez. Emellett azonban sokat jelent ez azok szempontjából is, akik tudományos munkát végeznek, vagy az olvasóteremben tanulnak, mert a korai zárás miatt nem kell tanulmányaikat félbeszakítaniuk. Jelentős újítást vezetett be a könyvtár akkor, amikor lehetővé tette, hogy a marxista-leninista ismereteket terjesztő könyvek soronkívüli feldolgozás folytán még aznap az olvasók rendelkezésére állanak.

Fiókhálózat

Hatalmas méretű változást jelentett a felszabadulás közművelődési fiókhálózatunk életében is. Itt sokkal gyorsabban és új alapokon indult meg a fejlődés. A Fővárosi Könyvtár fiókhálózata a Horthy-rendszerben számszerű fejlődést alig tudott felmutatni. 25 év alatt mindössze 5 új fiók létesült. Ezek is mind a város belterületén, a polgári negyedekben kaptak helyet. Az akkori vezetés teljesen elhanyagolta a munkásnegyedek dolgozóinak könyvvel való ellátását. Míg a Horthy-időben 5 évenként létesült egy fiókkönyvtár, addig a felszabadulás óta évenként létesül 5 fiókkönyvtár. Az új fiókok mind, kivétel nélkül, munkáslakta területeken nyílnak, ilymódon a könyvektől eddig elzárt dolgozó néphez közelebb vittük a kultúrát. Ugyancsak e cél érdekében létesítettünk 150 kölcsönzőállomást. Ezek a könyvtártól még ezután is távoleső városrészek dolgozóinak könyvellátását szolgálják.

onyvállomány

A fiókkönyvtárak állománya is minőségileg megváltozott. A ponyvairodalom és silány áltudományos (ismeretterjesztő) könyvek helyett a haladó szépirodalom, a Szovjetunió, a magyar és a szomszédos népi demokráciák legkitűnőbb íróinak művei, valamint a marxizmus-leninizmus klasszikusai, a marxista-leninista ismereteket népszerűsítő művek, a haladó természettudomány — kapnak helyet fiókkönyvtáraink polcain.

Működése

Munkamódszereink is megváltoztak. A gépies hivatalnoki munka helyett politikai nevelőmunkát végzünk. Célunk nem az unatkozó polgári közönség szórakoztató olvasmányokkal való ellátása, hanem a dolgozók és a tanulni vágyó ifjúság nevelése. Ennek egyik formája az olvasómozgalom keretében rendezett könyvankétok. Az elmúlt 3 hónapban 13 könyvismertető ankétot rendeztünk, majdnem 9000 részvevővel. Az olvasómozgalmi könyvek olvasottságának számbeli emelkedése, valamint az ankétokon elhangzó élénk vita és nagyszámú hozzászólás bizonyítja, hogy könyvtáraink dolgozói valóban jó munkát végeznek. (Az olvasómozgalmi könyveket igen nagy példányszámban szokták megvenni.) A könyv a legjobb barát és segítőtárs. Ennek felismerését és tudatosodását igazolja a termeléssel foglalkozó szakmai vonatkozású könyvek mind nagyobb térhódítása. Hasonló az érdeklődés a természettudománnyal, a parasztkérdéssel, Kína forradalmával foglalkozó, valamint egyéb szovjet és magyar szépirodalmi könyvek iránt. A legutóbbi esztendő folyamán rendkívüli mértékben növekedett a fiókkönyvtárak olvasóinak száma. Ez a megállapítás különösképpen az ifjúságra vonatkozik. Ifjúsági könyvtárainknál már a nyitás előtt sorbaállnak a gyerekek könyvekért. A hatalmas kultúr-szomj eredményeként ifjúsági könyvtáraink polcai szinte állandóan üresek, nem győződik annyit könyvet vásárolni, amennyi ifjúsági és gyermekolvasóinknak elegendő lenne, amennyit el ne olvasnának a beszerzés után azonnal. A megmutatkozó nagy szükséglet kielégítésére a könyvtár fokozta az ifjúsági könyvek beszerzését, azonkívül tervbevette, hogy minden felnőttnek szánt könyvtárfiók mellett ifjúsági osztályt létesít. Amilyen mértékben növekszik tehát ifjúságunk kultúr-szomja, olvasási igénye, olyan mértékben igyekszik népi demokráciánk kultúrpolitikája a fejlődő követelményeknek eleget tenni. Egész könyvtárpolitikánk célja az, hogy a könyvanyagon keresztül új embertípust, szocialista embertípust neveljen. Különösen nagy gondot fordít az új típusú ifjúság kinevelésére, hogy ezzel népi demokráciánk erősödését, szocialista társadalmunk megvalósulását elősegítse.

Fiókhálózatunk a Párt segítségével és útmutatásával végzi ezt az igen megtisztelő feladatot. Az új típusú olvasóközönség megteremtéséhez szocialista könyvtárosok szükségesek. A Párt és a Könyvtár vezetősége minden lehetőséget biztosít a fiókok dolgozóinak, hogy ideológiailag és szakmailag továbbképezhessék magukat. Könyvtárosaink Krupszkaja jelszavával: «A könyvtáros legyen hivatása rajongója» végzik nevelőmunkájukat és sikerrel állják meg helyüket szocialista építésünk, kultúrforradalmunk rájuk váró szakaszán.

Drávay Jánosné,
a Szabó Ervin Könyvtár dolgozója

„Meg kell tanulnunk dolgozni — ez most a szovjet köztársaság legfőbb, valóban az egész népre kiterjedő feladata.”

LENIN